

ANESTESIAKURSSI 2014 6.3.2014

Mitä Anestesiakurssi on antanut anestesiahoitajille

Kaija Viinamäki ,Oh (eläkk) TYKS

ANESTESIASAIRAANHOIDON HISTORIAA

-tärkeimpiä tapahtumia koottu kirjoista:

A.R. Klossner: Turun Lääninsairaalanvaiheita 1857-1957 (Turku 1967)

Suomen anestesiahoitajat ry. (koonnut Jari Simonen 1996): Anestesiologisesta sairaanhoidosta perioperatiiviseen hoitotyöhön

Risto Lahesmaa: TYKS, Keskussairaalan aika 1958-1990 (Turku 1997)

1847

Suomen ensimmäisestä anestesiasta vuonna 1997 oli kulunut 150 vuotta, minkä kunniaksi Tyksin anestesiologian yksikkö järjesti yleisötilaisuuden luentoineen ja näytelmän muodossa esitettiin, millaisin keinoin vanhaan hyvään aikaan potilaita nukutettiin. Näytelmä esitettiin myös Jyväskylässä. Siihen aikaan ylihoitaja teki leikkausvalmistelut ja sairaanhoitaja tai miespuolinen apulainen nukutti potilaan .

1889

Koulutuksen alku, ei lakisäätäinen. Kuusi kuukautta, Kirurginen sairaala

1893

Lääkintöhallitus teki senaatille esityksen sairaanhoitajattarien koulutuksen järjestämisestä joihinkin lääninsairaaloihin välittömästi. Oppilaita sai olla korkeintaan kuusi , koulutusaika kolme kuukautta. Kursseja järjestettiin säännöllisesti tämän jälkeen kuudelle oppilaalle ja kuusi kuukautta kestävinä. Oppikirjat: saksalainen Billroth , suomennettu 1885: Käsikirja sairaanhoidossa kodin ja sairashuoneen tarpeeksi. Toinen Huxley, ruotsintanut 1888 Tigerstedt , suomennettu 1888: Ihmisruumiin rakenne ja elintoiminnot. Ihmisfysiologian pääpiirteet. Molemmat suomensi lehtori Forsström .

1900-luvulla tapahtunutta:

Nukutuksen alkuaikoina lääkäri toimi nukuttajana.

1900- luvun alussa voidaan sanoa, että nukuttaminen siirtyi kouluttamattomilta työntekijöiltä sairaanhoitajille.

1930-luku

Uusina nukutusaineina tulivat 1933 Vinydan (divinyylieetteri) ja VAM (divinyylieetterin ja eeterinsekoitus) ja 1935 Trileeni (typpioksiduuli, trikloorietyleeni)

1940- lukua

Ruotsalainen kirurgi Petren kuvaa oppikirjassaan , että nukuttaminen on käytännön taito. On turvallisempaa, että nukutuksen antaa anestesiaan perehtynyt sairaanhoitaja. Parhaassa tapauksessa yleisnukutuksen antoi leikkaussalihoitaja. Lääkintäviranomaisetkin pitivät nukutuksen antamista sairaanhoitajien työnä.

1950-luku

Anestesiatyö on osa leikkaussalityötä.

1960-luvulla tapahtunutta:

Anestesiologinen sairaanhoito eriytyi leikkausosaston sairaanhoidosta. Kirjoina olivat: Leikkaussalinhoitajan käsikirja 1953 (Schwanck-Favre) . Kirjassa oli 186 sivua, joista 11 sivua anestesiologiaa ja Nukutus ja puudutus (Halldin 1958) ruotsista suomennettuna ilmestyi 1962.

1963

Anestesia-sairaanhoidon erikoiskoulutus alkoi.

Valmistuin sairaanhoitajaksi 1964. Olin kesän ennen valmistumistani korvapoliklinikalla sijaisena. Silloin en uskaltanut nukuttaa kitarisalapsia eetterillä. Valmistuttuani syyskuussa pääsin naistenklinikkan leikkaussaliin töihin. Lyhyen perehdyttämisen jälkeen jouduin nukuttamaan kaavinnat ja radiumhoitopotilaat Intravalilla (tiopentotaali). Myös päivystykset nukutti sairaanhoitaja. Gynekologi ei mielellään antanut nukuttaa Vinydanilla, koska jos jouduttiin jatkamaan VAMilla, potilas alkoi helposti rimpuilemaan. Yleisanestesiati nukutti anestesia-lääkäri.

Kerrankin tuli ongelmia nukutetun päivystyspotilaan kanssa, gynekologi käski heittää vatsalle kylmää vettä. Potilas selviytyi ilman vettä. Eipä ollut uutta, koska kloroformin aikana, potilas meni huonoon kuntoon, hänen kasvoilleen heitettiin kylmää vettä ja hän virkosi.

1966

Suomen anestesia-sairaanhoitajat ry perustettiin. Yhdistyksen tehtävänä on ollut jäsenten ammatillisesta kehitymisestä huolehtiminen. Tässä vaiheessa ei minulla ei ollut mahdollisuutta päästä yhdistyksen jäseneksi, koska olin erikoistunut leikkausosastonsairaanhoitoon 1966-67. Ulkojäsenenä sain kuitenkin olla mukana monessa. Erikoistumisessa anestesiajaksolla opiskelimme eetterianestesiaa lapsille

1968 TYKSin U-sairaala valmistui. Sairaanhoitajilta anestesioiden hoito siirtyi lääkärille.

1979 Hoitotiede Suomessa yliopistolliseksi oppiaineeksi.

1982 yhdistelmäkoulutus, jonka lääkintöhallitus oli perunut 1976, alkoi Oulussa, Tampereella, Turussa ja ruotsinkielisenä Helsingissä. Näin valmistuneet erik.sairaanhoitajat voivat liittyä yhdistykseen.

1985-89

Yliopistollinen koulutus 1985.

Laajapohjainen leikkaus-anestesia-sairaanhoidon koulutusohjelma-kokeilu Turun ja Pohjois-Karjalan terveydenhoito-oppilaitoksissa.

1991 kokeilu-ammattikorkeakoulu.

1994 aloittivat ammattikorkeakoulut

Monia on ollut mutkia työn ja koulutuksen kehittämisessä. Lisäksi ovat tulleet teho-, heräämö- ja perioperatiivinen hoitotyö. Opintopäivät, kongressit, koulutukset, kokoukset: kotimaiset anestesiaosastonhoitajien, pohjoismaiset, kansainväliset, anestesiakurssit jne.

Nykyään tulee mieleen, miten sitä pystyikään yhtä aikaa käsin ventiloimaan potilasta, mittaamaan myös käsin verenpainetta, täyttämään anestesiakaavaketta ja välillä hiukan passaamaan. Olikohan hoitajilla silloin välikädet? (Lainaus kirjasta: Anestesiologiasta sairaanhoidosta perioperatiiviseen hoitotyöhön, sivu 30).

Tässä otoksia anestesiahoitajan työn ja koulutuksen kehittymisestä, myös omien kokemusten kautta.

Hoitotiede Suomeen yliopistolliseksi oppiaineeksi.

1982 yhdistelmäkoulutus, jonka lääkintöhallitus oli 1976 perunut, alkoi Oulussa, Tampereella ja Turussa, ruotsinkielinen Helsingissä. näin valmistuneet erik.sairaanhoitajat voivat liittyä yhdistykseen.

1985-89

Laajapohjainen leikkaus-anestesia-sairaanhoidon koulutusohjelma-kokeilu Turun ja Pohjois-Karjalan terveydenhuolto-oppilaitoksissa.

1991 kokeiluammattikorkeakoulu. 1994 vakiintui ammattikorkeakoulu

Monia oli mutkia koulutuksen kehittämisessä. Lisäksi tulivat teho-, heräämö- perioperatiivinen hoitotyö.

Opintopäivät, kongressit, koulutukset, kokoukset: kotimaiset, anestesiaosastonhoitajien, pohjoismaiset, kansainväliset jne.

Tässä otoksia anestesiahoitajan työn ja koulutuksen kehittymisestä, myös omien kokemusten kautta
